DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2020.20>
УДК 343.982.4

Г. М. Куцкір,

кандидат юридичних наук, судовий експерт
сектору досліджень у сфері інформаційних технологій
Івано-Франківського науково-дослідного експертно-криміналістичного
центру МВС України,
м. Івано-Франківськ, Україна,
e-mail: galya_adm@bigmir.net

СУЧАСНІ СПОСОБИ ТЕХНІЧНОГО ПІДРОБЛЕННЯ ПІДПИСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ

У статті розглянуто питання техніко-криміналістичного дослідження підписів, пов'язані з необхідністю знання способів технічного підроблення підпису, та їхні ознаки.

Оскільки факт власноручного виконання підпису має юридичне значення, він доволі часто стає об'єктом підробки. Із цією метою фахівці застосовують найрізноманітніші технічні прийоми. Поряд зі звичайною графічною підробкою, злочинці часто вдаються до так званої технічної підробки підписів на документах (виконання підписів від імені іншої особи з використанням різних прийомів і технічних засобів, що дають змогу досягти найбільшої схожості з оригіналом). Суть технічної підробки підписів зазвичай полягає в механічному копіюванні, а не наслідуванні особливостей письмово-рухових навичок і підпису-оригіналу.

Кожен зі способів технічної підробки підпису залишає у підписі ознаки, характерні лише для цього способу. Вивчення таких способів і їхніх ознак у сукупності дасть змогу з доволі високим ступенем імовірності діагностувати факт рукописного або технічного виконання підпису.

Ключові слова: документ, підпис, копіювально-розмножувальна техніка, підробка, факсиміле.

Постановка наукової проблеми. Зважаючи на значний науково-технічний прогрес, використання в діловодстві сучасної однокольорової або багатокольорової копіювально-розмножувальної техніки та збільшенні через це кількості підписів, що надходять на дослідження до експертних підрозділів, стає зрозумілою актуальність продовження вивчення підписів як одного з обов'язкових реквізитів багатьох видів документів і способів їх технічного підроблення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання узагальнення та класифікації технічних прийомів, які застосовують для підроблення підписів, розглядали багато вчених-криміналістів, зокрема: В. В. Бірюков ¹,

¹ Бірюков В. В., Коваленко В. В., Бірюкова Т. П., Ковальов К. М. Криміналістичне документознавство: практ. посіб. Київ: Паливода, 2007. С. 182—188.

О. В. Воробей¹, В. В. Липовський², З. С. Меленевська³, Т. В. Орлова⁴, Жак Матьє (*Jacques Mathyer*)⁵ та інші.

Метою статті є з'ясування окремих питань щодо сучасних способів технічного підроблення підписів.

Викладення основного матеріалу дослідження. Підпис є посвідчувальним знаком визначеної особи, його наносять на документ для надання тому юридичної сили, посвідчення фактів тощо. Підпис може виконувати свої посвідчувальні функції лише тоді, коли його виконує саме та особа, особистість якої цей підпис позначає⁶. Отже, підпис можна визначити як власноручно виконане повне або часткове графічне накреслення прізвища, імені, по-батькові конкретної особи або графічне накреслення літер, які можна читати умовно, та безлітерних штрихів, нанесених на документ з посвідчувальною метою⁷.

Оскільки факт власноручного виконання підпису має юридичне значення, він доволі часто стає об'єктом підробки. Підробляючи підпис, зловмисники прагнуть досягти максимальної схожості підробленого підпису з підписом-оригіналом⁸. Із цією метою застосовують найрізноманітніші технічні прийоми. Поряд зі звичайною графічною підробкою (відтворення підпису-оригіналу в рукописний спосіб шляхом наслідування «по пам'яті», «на око» і «з попереднім тренуванням»), злочинці часто вдаються до так званої технічної підробки підписів на документах (виконання підписів від імені іншої особи із застосуванням різних прийомів і технічних засобів, що дають змогу досягти найбільшої схожості з оригіналом). Суть технічної підробки підписів зазвичай полягає в механічному копіюванні, а не в наслідуванні особливостей письмово-рухових навичок і підпису-оригіналу.

¹ Воробей О. В., Мельников І. М., Волошин О. Г. Техніко-криміналістичне дослідження документів: навч.-метод. посіб. Київ: ЦУЛ, 2008. С. 150—151.

² Липовський В. В. Почерковедческое исследование подписей, выполненных путем перерисовывания «на просвет» // *Криминалистика и судебная экспертиза*. 1978. Вып. 16. С. 65.

³ Меленевська З. С., Свобода Є. Ю., Шаботенко А. І. Судово-почеркознавча експертиза: навч.-метод. посіб/за заг. ред. І. П. Красюка. Київ: Укр. центр духовн. культури, 2007. С. 222.

⁴ Орлова Т. В. Теоретические основы и практика криминалистического исследования подписей: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Москва, 2003. 14 с.

⁵ Jacques Mathyer The Expert Examination of Signatures // *Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*. 1961. Vol. 52. Iss. 1. P. 124—125. URL: <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/jclc/vol52/iss1/12> (дата звернення: 05.06.2020).

⁶ Техніко-криміналістическая экспертиза документов: учебник/под ред. В. Е. Ляпичева, Н. Н. Шведовой. Волгоград: Волгогр. акад. МВД России, 2005. С. 64.

⁷ Почерковедение и почерковедческая экспертиза: криминалистическое исследование подписи: учеб. пособ. для вузов/В. Ю. Федорович и др.; под. общ. ред. В. Ю. Федоровича. Москва: Изд-во «Юрайт», 2019. С. 93.

⁸ Бірюков В. В., Коваленко В. В., Бірюкова Т. П., Ковальов К. М. Зазнач. твір. С. 182.

За таким підписом не можна робити висновки про рівень письмово-рухових навичок виконавця.

Найрозповсюдженіші способи технічного підроблення підписів:

- відтворення підпису шляхом олівцевої підготовки з таким його обведенням;
- копіювання підпису за допомогою копіювального паперу з таким наведенням штрихів або без нього;
- копіювання тисненням за штрихами підпису-моделі (часто — за допомогою вузла кулькової ручки, яким не пишуть) з таким наведенням барвною речовиною;
- перемальовування підпису на просвіт;
- вологе копіювання (перенесення барвника підпису).

У літературі також згадано й інші способи технічної підробки підписів, зокрема: фотомеханічні прийоми підроблення за допомогою спеціально виготовлених кліше (факсиміле); проєкційний спосіб (з використанням фотозбільшувача) та з використанням пантографа; з використанням копіювально-розмножувальної техніки, плоттера тощо.

Кожен із зазначених способів технічної підробки залишає у підписі ознаки, характерні лише для цього способу. Необхідно відзначити, що іноді зазначені вище прийоми використовують у їх різноманітних комбінаціях. Наприклад, спочатку підпис наносять на підроблений документ шляхом перемальовування на просвіт, а потім здійснюють копіювання цього документа за допомогою копіювально-розмножувальної техніки з метою приховати ознаки підроблення.

У зв'язку з постійним розвитком і вдосконаленням різноманітних технічних засобів, варто звернути увагу на той факт, що деякі з традиційних способів технічного підроблення відійшли у минуле (наприклад, з використанням пантографа; проєкційний спосіб; з використанням копіювального паперу та вологе копіювання тощо), і підписи, виконані із застосуванням таких прийомів, останнім часом на дослідження майже не надходять.

Натомість сучасними способами технічної підробки з використанням технічних засобів без нанесення підпису рукописним способом можна вважати: з використанням спеціально виготовлених кліше (факсиміле); з використанням можливостей сучасної комп'ютерної та копіювально-розмножувальної техніки, наприклад за допомогою плоттера чи на струминному принтері в режимі економного друку з подальшим його обведенням тощо, які ми і пропонуємо розглянути детальніше.

Застосування спеціально виготовленого рельєфного кліше (факсиміле). Розвиток сучасних технологій виготовлення посвідчувальних друкарських форм посприяв появі спеціальних кліше підпису (факсиміле), зображення яких складно відрізнити від підпису-оригіналу. Нормативні документи не забороняють застосовувати факсиміле для візування управлінських документів (за винятком організаційно-розпорядчих, фінансових

і бухгалтерських документів¹, які мають підписувати відповідні особи власноруч або за допомогою електронного цифрового підпису).

Відповідно до тлумачного словника української мови, факсиміле — це «точне відтворення будь-якого графічного оригіналу (кресленика, рукопису, малюнка, документа, підпису тощо) фотографічним способом, печаткою чи іншою репродукцією», або це — «кліше, печатка, за допомогою яких можна багаторазово відтворювати власноручний підпис»².

Підписи, виконані відтиском з факсиміле, зазвичай ставлять на документах, які оформлюють у значній кількості та які є точними копіями підпису-оригіналу. Тобто автентичні підписи на документах тут замінює факсимільне зображеннями.

Цей спосіб характеризується нанесенням зображення підпису за допомогою кліше, виготовленого у фотоцинкографський спосіб, вирізуванням чи лазерним гравіюванням.

У всіх зображеннях, відтворених за допомогою факсиміле, є власний комплекс ознак. Зокрема, якщо кліше виготовлено у фотоцинкографський спосіб, то штрихи підпису зазвичай забарвлено рівномірно, краї доволі чіткі, може спостерігатися слабкий рельєф, адже металеві елементи кліше, що друкують, зумовлюють своєрідну мікроструктуру штрихів підпису. Наприклад, у них не спостерігаються борозни, які залишають знаряддя письма, що виявляється в особливості розподілу барвника: краї штрихів за значного збільшення виявляються переривчастими, у середині штрихів спостерігаються пробільні ділянки.

За цими ознаками підпис, здобутий за допомогою фотоцинкографського кліше, легко відрізнити від підпису, нанесеного факсиміле з каучуковими елементами, що друкують. Більшість аналогічних ознак спостерігається і в підписах, виконаних за допомогою вирізаних рельєфних саморобних кліше, для яких характерна нерівномірність товщини штрихів у всіх елементах підпису, особливо — потовщення у сполучних штрихах, кутасти форма овальних елементів, відсутність тонких штрихів та інших дрібних деталей тощо³.

Якщо ж кліше виготовлено способом лазерного гравіювання, то у штрихах підпису, здобутого у такий спосіб, спостерігаються такі ознаки:

- графічна складність зображення з якісним пророблянням дрібних деталей;

¹ Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: затв. наказом Міністерства України від 18.06.2015 р. № 1000/5 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (дата звернення: 05.06.2020).

² Словник української мови: в 11 т. Т. 10/редкол.: І. К. Білодід (гол.); А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк (ред. тому). Київ: Наук. думка, 1979. С. 552.

³ Воробей О. В., Кофанов А. В. Техніко-криміналістичне дослідження документів: навч. посіб. Київ: НАВС, 2011. С. 142.

- барвну речовину у штрихах розподілено нерівномірно, по краях штрихів спостерігається облямівка більш інтенсивного забарвлення;
- краї штрихів рівні, кутові елементи чіткі;
- наявність сторонніх крапкових зафарбованих штрихів (унаслідок присутності на пробільних ділянках друкарської форми ділянок не-видаленого формного матеріалу) ¹.

Спосіб з використанням можливостей сучасної копіювально-розмножувальної та комп'ютерної техніки. Найменш трудомістким способом технічної підробки підпису є просте його копіювання зі справжнього документа з використанням сучасної однокольорової або багатокольорової копіювально-розмножувальної техніки. Справжній підпис сканують, обробляють з використанням спеціальної програми (графічного редактора) та відтворюють у документі, що підробляється, за допомогою принтера. Звісно, для підробленого в такий спосіб підпису характерні ті самі ознаки друку, що й для використаного принтера ².

За електрофотографічного способу нанесення зображення підпису на документ спостерігаються такі ознаки: відсутність рельєфу в штрихах, барвник за збільшення виявляється частинками порошку-тонера з характерним блиском, лежить на поверхні паперу зпеченою шкоринкою і за згинання паперу відшаровується, можливе неповне відображення дрібних деталей зображень (залежить від роздільної здатності електрофотографічних апаратів) тощо. Іноді штрихи здобутого у такий спосіб підпису можуть додатково наводити барвною речовиною, подібною за кольором до використаного тонера (частіше чорного кольору). У цьому разі може спостерігатися здвоєність штрихів і накладення барвника поверх тонера.

Також іноді трапляється підробка підписів з використанням струминно-крапельних принтерів. За такого способу технічної підробки підпис характеризуватимуть такі ознаки: штрихи складаються з окремих точок — краплин рідких чорнил (можливо, кольорових) нечіткої конфігурації, барвник проникає глибоко в товщу паперу, відсутні сліди тиснення від пишучого приладу та характерні траси. Крім того, за зволоження штрихів такого підпису водою барвник здебільшого розтікається.

Нанесення підпису із використанням плоттера. Сучасною реінкарнацією пантографа можна вважати плоттер. Про ці пристрої світ уперше дізнався 1959 року. Саме тоді на широкий загал публіки фірма *CalComp* презентувала перший є світі плоттер моделі *CalComp-565* з пір'яним пишучим вузлом. У результаті використання цього приладу в документі з'являються записи і/або підписи, виконані пишучим приладом, але при цьому вони не є рукописними.

¹ Галяшина Е. И., Молоков Э. П., Смотров С. А., Шашкин С. Б. Теория и практика судебной экспертизы. Санкт-Петербург: Питер, 2003. С. 426—427.

² Бірюков В. В., Коваленко В. В., Бірюкова Т. П., Ковальов К. М. Зазнач. твір. С. 186.

Графобудувач/графобудівник/графопобудовник (з англ. *plotter*) — пристрій, призначений для виведення даних у графічній формі на паперовий носій¹.

За принципом формування зображень плоттери існують векторного і растрового типів². Плоттери растрового типу, аналогічно принтерам, формують зображення з растрових точок, які наносяться почергово. Незважаючи на все різноманіття видів і моделей плоттерів, саме для імітації почеркових об'єктів використовують плоттери векторного типу, які мають пишучий вузол, що здатний переміщуватися по площині паперу одразу за двома напрямками (по вертикалі та по горизонталі), у результаті чого зображення на папері формується безпосередньо кресленням потрібних прямих і кривих у будь-яких напрямках.

Застосування плоттерів украй ускладнює визначення факту та способу технічної імітації досліджуваного почеркового об'єкта, адже в експерта може скластися хибна думка про його рукописне виконання.

Для того щоб виготовити підроблений підпис із застосуванням плоттера, не потрібні особливі навички, для цього достатньо:

- 1) відсканувати підпис-оригінал і перевести здобуте растрове зображення у векторну графіку (наприклад, з використанням програми *CorelDRAW*);
- 2) на екрані монітора з використанням спеціального програмного забезпечення або додаткового плагіна до програми *CorelDRAW* задати напрямок і траєкторію руху пишучого вузла плоттера;
- 3) закріпити на пишучому вузлі плоттера необхідний пишучий прилад, вивести програму на друк і чекати, коли буде відтворено підпис.

У результаті досягається висока точність конфігураційних особливостей підпису-оригіналу. Темп виконання — швидкий, тому підпис не містить ознак зниження координації рухів і вповільнення темпу письма, характерних для підписів, що їх копіюють у рукописний спосіб³.

Для підпису, виконаного за допомогою плоттера, характерні такі ознаки:

- відсутність «рефлекторних» і «волосяних» штрихів на початку й наприкінці елементів, тобто спостерігається деяке спрощення рухів;

¹ Тлумачний словник-довідник з автоматизації, телемеханізації та використання обчислювальної техніки для працівників газової промисловості. Основні терміни: близько 4000 термінів/уклад.: В. В. Дубровський, М. Д. Гінзбург, В. О. Добридень та ін.; за заг. ред. М. Д. Гінзбурга, З. П. Осінчука, Б. І. Педька. Харків: ВАТ «УЦЕБОПнафтогаз», 1997. С. 76 ; Проїдаков Е. М., Теплицький Л. А. Англо-український тлумачний словник з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: ВД «СофтПрес», 2006. С. 399 ; Великий тлумачний словник сучасної української мови/уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. С. 260.

² Технично-криміналістическая экспертиза документов: учебник/под ред. А. А. Проткина. Москва: Юрлитинформ, 2015. С. 218.

³ Бондаренко П. В. Диагностика подделки подписей, выполненных с помощью компьютерных технологий//*Информационная безопасность регионов*. 2009. № 1 (4). С. 70.

- тупі початки і закінчення штрихів, які мають заокруглену форму;
- недиференційований натиск і рівномірна швидкість пишучого приладу, тобто рівномірний темп нанесення, що призводить до незмінної ширини штриха та практично однакового розподілення барвної речовини від початку й до кінця штрихів;
- унаслідок вертикального розміщення пишучого вузла приладу відносно матеріалу письма відсутнє скидання барвника на критичних ділянках штрихів;
- краї штрихів чисті й рівні, будь-які ознаки порушення координації рухів першої групи відсутні.

Хоча іноді, за значного збільшення, можна побачити звивистість штрихів, проте вона здебільшого зумовлена люфтом кулькової ручки в застискачі плоттера, а також помилками або недостатньою точністю під час побудови траєкторії рухів.

Висновки. У результаті проведеного аналізу ми схарактеризували найбільш розповсюджені способи технічного підроблення підписів з використанням технічних прийомів і засобів, та їхні ознаки, що дасть змогу успішно виявляти імітацію рукописних реквізитів, виконаних за допомогою сучасних технологій.

References

- Bilodid, I. K., Buriachok, A. A., Hnatiuk, H. M. (1979). *Slovyk ukrainskoi movy*. (Vols. 1-11; Vol. 10). Kyiv: Nauk. dumka [in Ukrainian].
- Biriukov, V. V., Kovalenko, V. V., Biriukova, T. P., Kovalov, K. M. (2007). *Kryminalistychnye dokumentoznavstvo*. V. V. Biriukov (Ed.). Kyiv: Palyvoda [in Ukrainian].
- Bondarenko, P. V. (2009). Diagnostika poddelki podpisей, vypolnennykh s pomoshchiu kompiuternykh tekhnologii. *Informatcionnaia bezopasnost regionov*, 1 (4) [in Russian].
- Fedorovich, V. Iu. et al. (2019). *Pocherkovedenie i pocherkovedcheskaia ekspertiza: kriminalisticheskoe issledovanie podpisей*. Moscow: Iurait [in Russian].
- Galiashina, E. I., Molokov, E. P., Smotrov, S. A., Shashkin, S. B. (2003). *Teoriia i praktika sudebnoi ekspertizy*. Sankt-Peterburg: Piter [in Russian].
- Hinzburh, M. D. et al. (1997). *Tlumachnyi slovyk-dovidnyk z avtomatyzatsii, telemekhanizatsii ta vykorystannia obchysliuvalnoi tekhniky dlia pratsivnykiv hazovoi promyslovosti*. Osnovni terminy: blyzko 4000 terminiv. Kharkiv: UTsEBOPnaftohaz [in Ukrainian].
- Jacques Mathyer. The Expert Examination of Signatures//*Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*. 1961. Vol. 52. Iss. 1. URL: <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/jclc/vol52/iss1/12> (date seccessed: 05.06.2020).
- Lipovskii, V. V. (1978). Pocherkovedcheskoe issledovanie podpisей, vypolnennykh putem pererisovyvaniia «na prosvet». *Kriminalistika i sudebnaia ekspertiza*, issue 16 [in Russian].
- Mathyer, J. (1961). The Expert Examination of Signatures. *Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science*, volume 52, issue 1. URL: <https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/jclc/vol52/iss1/12>.
- Melenevska, Z. S., Svoboda, Ye. Yu., Shabotenko, A. I. (2007). *Sudovo-pocherkoznavcha ekspertiza*. I. P. Krasiuk (Ed.). Kyiv: Ukr. Tsentrukhozn. Kultury [in Ukrainian].

- Orlova, T. V. (2003). *Teoreticheskie osnovy i praktika kriminalisticheskogo issledovaniia podpisov* (Extended abstract of candidate's thesis). Moscow [in Russian].
- Pravyla orhanizatsii dilovodstva ta arkhivnoho zberihannia dokumentiv u derzhavnykh orhanakh, orhanakh mistsevoho samovriaduvannia, na pidpriemstvakh, v ustanovakh i orhanizatsiiakh*: zatverdzheno nakazom Miniustu Ukrainy vid 18.06.2015 r. № 1000/5 (2015). (zi zminamy ta dopovnenniamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> (data zvernennia: 05.06.2020) [in Ukrainian].
- Pro zatverdzhennia Pravyl orhanizatsii dilovodstva ta arkhivnoho zberihannia dokumentiv u derzhavnykh orhanakh, orhanakh mistsevoho samovriaduvannia, na pidpriemstvakh, v ustanovakh i orhanizatsiiakh*: nakaz M-va yustytzii Ukrainy vid 18.06.2015 (2015). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15> [in Ukrainian].
- Proidakov, E. M., Teplytskyi, L. A. (2006). *Anhlo-ukrainskyi tlumachnyi slovnyk z obchysliuvalnoi tekhniky, Internetu i prohramuvannia*. Kyiv: SoftPres [in Ukrainian].
- Tekhniko-kriminalisticheskaia ekspertiza dokumentov*. (2005). V. E. Liapicheva, N. N. Shvedova (Eds.). Volgograd: Volgogradskaia akademiia MVD Rossii [in Russian].
- Tekhniko-kriminalisticheskaia ekspertiza dokumentov*. (2015). A. A. Protkin (Ed.). Moscow: Iurlit-inform [in Russian].
- Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy*: 250000. (2005). Busel, V. T. (Ed). Kyiv; Irpin: Perun [in Ukrainian].
- Vorobei, O. V., Kofanov, A. V. (2011). *Tekhniko-kryminalistychne doslidzhennia dokumentiv*. Kyiv: NAVS [in Ukrainian].
- Vorobei, O. V., Melnykov, I. M., Voloshyn, O. H. (2008). *Tekhniko-kryminalistychne doslidzhennia dokumentiv*. Kyiv: TsUL [in Ukrainian].

Г. М. Куцкир

СОВРЕМЕННЫЕ СПОСОБЫ ТЕХНИЧЕСКОЙ ПОДДЕЛКИ ПОДПИСЕЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ТЕХНИЧЕСКИХ СРЕДСТВ

Учитывая значительный научно-технический прогресс, использование в делопроизводстве современной одноцветной или многоцветной копировально-множительной техники и увеличение в связи с этим количества подписей, поступающих на исследование в экспертные подразделения, становится понятной актуальность продолжения изучения подписей как одного из обязательных реквизитов многих видов документов и способов их технической подделки.

Целью статьи является освещение отдельных вопросов современных способов технической подделки подписей.

Методы исследования: общие (формально-логические методы познания: анализ, синтез, обобщение, аналогия), общенаучные (наблюдение, измерение, описание, сравнение), специальные (визуальные, микроскопические, фотографические).

Поскольку факт собственноручного выполнения подписи имеет юридическое значение, она довольно часто становится объектом подделки. С этой целью злоумышленники применяют самые разнообразные технические приёмы. Наряду с обычной графической подделкой, преступники часто прибегают к так называемой технической подделке подписей на документах (выполнение подписей от имени другого лица с использованием различных при-

ёмов и технических средств, позволяющих достичь наибольшего сходства с оригиналом). Суть технической подделки подписей обычно заключается в механическом копировании, а не в подражании особенностям письменно-двигательных навыков и подписи-оригинала. По такой подписи нельзя сделать вывод об уровне письменно-двигательных навыков исполнителя.

Каждый из способов технической подделки подписи оставляет в подписи признаки, присущие только данному способу. Изучение таких способов и их признаков в совокупности позволит с достаточно высокой степенью вероятности диагностировать факт рукописного или технического исполнения подписи.

Ключевые слова: документ, подпись, копировально-множительная техника, подделка, факсимиле.

H. Kutskir

CURRENT METHODS OF SIGNATURES' TECHNICAL FORGING WITH THE USE OF TECHNICAL MEANS

Taking into account a significant scientific and technological progress, use of modern monochrome or multicolor photocopiers in the office administration, and the increase in this regard in the number of signatures received for examination by forensic expert units, relevance for continuing to study signatures as one of the essential requisites of many types of documents and methods of their technical forgery becomes obvious.

The purpose of the article is to highlight certain issues of current methods of signatures technical forgery.

Research methods: general (formal-logical methods of cognition: analysis, synthesis, generalization, analogy), general scientific (observation, measurement, description, comparison), special (visual, microscopic, photographic).

Since the fact of handwritten signature execution possesses legal value, it often becomes the object of forgery. For this purpose, a variety of techniques is used. Criminals often resort to the so-called technical forgery of signatures on documents (performing signatures on behalf of another person using various techniques and technical means which helps to achieve the greatest similarity with the original) along with the usual graphic forgery. The essence of signatures technical forgery usually lies in mechanical copying, instead of imitating features of writing-motor skills and the signature-original. By such a signature, you can not measure the level of writing-motor skills of the performer.

Each of the methods of signature technical forgery leaves in the signature the signs inherent only to this method. Studying such methods and their features collectively will allow to diagnose the fact of handwritten or technical execution of a signature with a sufficiently high degree of probability.

Keywords: document, signature, photocopier, forgery, facsimile.

Надійшла до редколегії 01.06.2020

Куцкір Г. М. Сучасні способи технічного підроблення підписів з використанням технічних засобів//Теорія та практика судової експертизи і криміналістики: зб. наук. пр./редкол.: О. М. Ключев, В. Ю. Шепітько та ін. Харків: Право, 2020. Вип. 21. С. 309—317. DOI: <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2020.20>.